

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA

g-đa Zorica Kovačević, ministarka

Podgorica, 17. februar 2016. godine

Predmet: snabdijevanje električnom energijom zdravstveno i socijalno ugroženih porodica u skladu sa Zakonom o energetici

Poštovana gospođo Kovačević,

imajući u vidu da nam se u poslednjih nedjelju dana obratilo za pomoć osam socijalno ugroženih porodica sa djecom, starim i bolesnim ukućanima, kojima je usled neizmirenih obaveza prema Elektroprivredi Crne Gore obustavljeno snabdijevanje električnom energijom, apelujemo na Vas da preduzmete sve mjere koje Vam stoje na raspolaganju da bi se hitno obezbijedila primjena člana 198 Zakona o energetici¹, kojim se zabranjuje obustava snabdijevanja električnom energijom ranjivim kupcima bez obzira na eventualno neizmirene obaveze po osnovu utrošene električne energije.

Iako smo upoznati sa sprovođenjem programa subvencioniranja potrošača električne energije koji je ustanovila Vlada Crne Gore i koji omogućava djelimičnu zaštitu potrošača koji su u stanju socijalne potrebe (tako što se računi koji iznose do 60 eura umanjuju za 40% dok se računi koji iznose preko 60 eura umanjuju za fiksni iznos od 24 eura), na osnovu izvještavanja medija i na primjeru porodica koje su nam se obratile za pomoć zaključujemo da postojeće rješenje nije dovoljno da spriječi isključivanje sa elektro-distributivne mreže socijalno ugroženih porodica, te da je neophodno hitno primijeniti citirani član Zakona o energetici koji takve potrošače štiti.

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 5/2016 od 20.1.2016. godine, a stupio je na snagu 28.1.2016. godine. Član 198 (Snabdijevanje ranjivih kupaca):

- (1) Ranjivi kupci koji su zdravstveno i socijalno ugroženi, u smislu ovog zakona, su domaćinstva u kojima žive lica:
- 1) sa invaliditetom, sa posebnim potrebama ili lošeg zdravstvenog stanja kod kojih može nastupiti ugroženost života ili zdravlja zbog ograničenja ili obustave snabdijevanja, i
 - 2) koja su u stanju socijalne potrebe utvrđene od organa državne uprave nadležnog za poslove socijalnog staranja.
- (2) Ranjivi kupci koji su socijalno ugroženi su domaćinstva u kojima žive lica u stanju socijalne potrebe utvrđene od nadležne javne ustanove, odnosno organa državne uprave nadležnog za poslove socijalnog staranja.
- (3) Propisom Vlade utvrđuju se:
- 1) bliži kriterijumi na osnovu kojih se određuju kupci iz kategorija iz st. 1 i 2 ovog člana, a koji se odnose na socijalno i zdravstveno stanje;
 - 2) iznos ili visina subvencije za kupce iz stava 1 ovog člana;
 - 3) granica mjesečne potrošnje električne energije ili gasa za koju se može ostvariti pravo na subvenciju.
- (4) Kupce iz st. 1 i 2 ovog člana određuju do 31. jula tekuće, za narednu godinu organi državne uprave nadležni za poslove socijalnog staranja i zdravlja na osnovu kriterijuma iz stava 3 tačka 1 ovog člana i obavještenje o tim kupcima dostavljaju snabdjevaču iz člana 196 ovog zakona.
- (5) Zabranjena je obustava snabdijevanja električnom energijom i gasom kupcima iz stava 1 ovog člana, a kupcima iz stava 2 ovog člana, od početka oktobra do kraja aprila, bez obzira na eventualne neizmirene obaveze po osnovu utrošene električne energije ili gasa.

Članom 198 Zakona o energetici, ranjivi kupci su podijeljeni u dvije kategorije:

- 1) osobe sa invaliditetom, sa posebnim potrebama ili lošeg zdravstvenog stanja, kojima bi ograničavanjem ili obustavom električne enrgije mogao biti ugrožen život ili zdravlje i koja su stanju socijalne potrebe – njih je zabranjeno isključiti sa mreže;
- 2) socijalno ugrožena domaćinstva u kojima žive lica u stanju socijalne potrebe – koje je zabranjeno isključiti sa mreže od početka oktobra do kraja aprila.

Imajući u vidu da je stanje socijalne potrebe zajednički imenitelj za obje kategorije ranjivih kupaca, apelujemo na Ministarstvo rada i socijalnog staranja da hitno pokrene postupak utvrđivanja kriterijuma Vlade na osnovu kojih će se određivati ranjivi kupci, koji ne smiju biti restriktivniji od kriterijuma, odnosno uslova, na osnovu kojih se već ostvaruju prava iz socijalne i dječje zaštite u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Pozivamo Vas da razmotirite mogućnost da se navedenim kriterijumima obuhvati nešto širi krug socijalno ugroženih domaćinstava (druga kategorija ranjivih kupaca), kakve su porodice samohranih roditelja², porodice sa djecom sa invaliditetom, porodice sa penzionisanim licima koji primaju minimalne penzije i sl.

Smatramo da je neophodno obezbijediti transparentno određivanje ranjivih kupaca, u vezi sa čim predlažemo da iskoristite sredstva javnog informisanja kao i mrežu centara za socijalni rad i obavijesite javnost o predlogu kriterijuma koji se odnose na socijalno i zdravstveno stanje i na osnovu kojih bi se utvrđivao status ranjivog kupca, da bi javnost imala priliku da utiče na konačne kriterijume, po potrebi.

Vjerujemo da će hitnosti sprovođenja postupka, nakon utvrđenih kriterijuma, značajno doprinijeti podaci kojima već raspolazete zahvaljujući umrežavanju informacionih sistema državnih institucija (tzv. socijalnom kartonu, odnosno integrisanom informacionom sistemu socijalnog staranja), sve u cilju da se Elektroprivreda Crne Gore što prije obavijesti o ranjivim kupcima i steknu uslovi da se oni zaštite od obustave snabdijevanja električnom energijom u skladu sa Zakonom o energetici.

Molimo da nas obavijestite o koracima koje namjeravate da preduzmete ovim povodom.

Akcija za ljudska prava se u okviru programa ekonomskih i socijalnih prava zalaže za sprovođenje Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, koji u članu 11 navodi pravo svakog lica na životni standard dovoljan za njega i njegovu porodicu, podrazumijevajući tu i odgovarajuću ishranu, odijevanje i stanovanje, kao i stalno poboljšanje životnih uslova.

S poštovanjem,

mr Tea Gorjanc Prelević
izvršna direktorica Akcije za ljudska prava

² Mediji su izvijestili o slučaju samohrane majke Tanje Đurović i njene desetogodnišnje kćerke Maše koja ima ustanovljeno očno oboljenje i koje su bile bez električne energije najmanje 3 nedjelje dok jedna privatna firma nije platila njihov račun za utrošenu električnu energiju (za više detalja vidjeti tekst: „Maša je za 10. rođendan dobila knjige, tortu i – struju“ objavljen na portalu Vijesti 16.2.2016. dostupan na: <http://www.vijesti.me/tv/masa-je-za-10-rodendan-dobila-knjige-tortu-i-struju-875045>).